

VN/26268/2022
VN/26268/2022-UM-261

6.2.2025

Ulkoministeriön lausunto vesihuoltolain 4 c §:ää koskevaan lausuntopyyntöön

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt uutta lausuntoa vesihuoltolain muuttamista koskevassa asiassa. Lausuntoa pyydetään uudistetun 4 c §:n osalta. Esiityksen tavoitteena on varmistaa julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta. Vesi on välttämätön perushyödyke ja vesihuollon merkitys on näin ollen kriittinen, ulkoministeriö pitää ehdotetun lainmuutoksen tavoitteita hyvinä ja tervetulleina.

Ulkoministeriö lausuu ehdotuksesta lisäksi seuraavaa.

1. Ulkoministeriön aiempi lausunto asiassa

Ulkoministeriö kiinnitti aiemmassa lausunnossaan (no. VN/26268/2022 18.10.2024) huomioita siihen, että ehdotuksessa ei oltu käsitelty investointisuoja, mutta 4 c §:ssä mahdollistettiin kunnallisten vesihuoltolaitosten vähemmistöosuuksien myynti ulkomaiseen omistukseen. Tästä syystä ulkoministeriö kehotti maa- ja metsätalousministeriötä huomioimaan investointisuojan vaikutus asiassa.

Ulkoministeriö pitää näin ollen hyvänä seikkana, että nyt käsillä olevassa luonnoksessa on myös huomioitu investointisuojan vaikutusta asiassa.

2. Ehdotettua 4 c § koskevat huomiot

Ulkoministeriön käsityksen mukaan pykälän tämän hetkinen muotoilu ei mahdollista kunnallisen vesihuoltolaitosten vähemmistöosuuksienkaan luovuttamista ulkomaiseen omistukseen, toisin kuin alun perin ehdotettu muotoilu. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta huomioida investointisuojaosapimusten vaikutusta, joskin rajoittaa niiden tarkastelun olemassa oleviin sijoituksiin.

3. Investointisuojasopimuksia koskevia huomioita

Vaikka, edellä todetusti, ehdotettu muotoilu ei mahdollista kunnallisten vesihuoltolaitosten omistusosuuksien luovuttamista ulkomaiseen omistukseen, on investointisuojasopimusten vaikutus kuitenkin syytä ottaa huomioon olemassa olevien sijoitusten osalta.

Esityksen sivulla 2 mainitaan Vivendi v. Argentina tapaus. Kansainvälisten välitystuomioiden tapauskohtaisuudenkin (*ad hoc* luonteen) vuoksi, ulkoministeriö ei pidä optimaalisena nostaa esiin yksittäistapausta, johon johtopäätös investointisuojan riskeistä nojautuu, sillä aihepiirissä on muunkinlaisia ratkaisuja. Ulkoministeriö ehdottaisi näin ollen ”Lisäksi on olemassa kansainvälisiä esimerkkejä valtion häviöön johtaneista valtioiden ja ulkomaisten sijoittajien välisistä kansainvälisen investoijan investointisuojan nojalla nostetuista välimiesmenettelyistä tilanteissa, joissa valtio on pyrkinyt tiukentamaan vesihuoltoon liittyvää sääntelyä (mm. Vivendi v. Argentina). Myös nämä ulkomaisen sijoittajan investointisuojaan liittyvät riskit puoltavat vesihuollon säilyttämistä kunnan omistuksessa.” kohdan poistoa.

Esityksen sivulla 5 tuodaan esiin, että on mahdollista, että vesihuoltosektorilla on nykyisin ulkomaista omistajuutta, jota investointisuojasopimukset koskevat. Ulkoministeriö katsoo investointisuojan näkökulmasta olevan asianmukaista, ettei ehdotetulla lailla muuteta takautuvasti tällaisten sijoittajien asemaa, vaan ehdotus koskee vain tulevia luovutuksia.

Ulkoministeriö huomioi, että esityksen tavoitteena on taata kunnallisen vesihuollon säilyminen julkisessa omistuksessa. Tästä näkökulmasta esityksessä ei kuitenkaan tulisi yksilöidä ulkomaista yksityistä omistusta riskinä. Ulkoministeriö tuo esiin, että myös kotimainenkin yksityisomistaja nauttisi perustuslaintasoista omaisuudensuojaa sijoituksensa osalta. Näin ollen, ulkoministeriö ehdottaisi sivulta 5 poistettavaksi virkkeen ”Sen sijaan Vesi on meidän -sääntelyehdotuksella on tarkoitus estää se, että vesihuoltosektorille voisi jatkossa tulla ulkomaista yksityisomistusta, joka nauttii investointisuojaan.” ja sivulta 11 poistettavaksi virkkeen ”Luonnollisen monopolin siirtymiseen ulkomaiseen yksityisomistukseen liittyy kansainvälisen investoijan investointisuojaan liittyviä näkökohtia, jotka puoltavat vesihuollon omistuksen säilymistä julkisissa käsissä”.

Apulaisosastopäällikkö

Marianne Nissilä

Oikeudellinen erityisasiantuntija

Aapo Heinäsmäki

Liitteet
Jakelu

Tiedoksi

VN/26268/2022-UM-261

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: